

Đi Về Nơi Hoang Dã

Nhật Tuấn

Bốn

Rừng mỗi lúc một cô đặc lại bởi các thứ dây nhợ lùng nhùng như một bức tường chắn ngang.

Suốt từ sáng sớm, chúng tôi ra sức tung hoành, phát bỏ hơi tai mới nhúc nhích được một quãng ngắn, ông toán trưởng bắt đầu sốt ruột, luôn miệng hỏi sắp ra tới đoạn rừng thưa chưa? Thằng hộ pháp xách dao luồn lên phía trước thăm dò, lát sau nó quay lại kêu toáng:

- Ồi giò ơi, thôi chết, không khéo thằng này bị rắn xanh, cái thứ rắn quái ác, chỉ nhỏ bằng chiếc đũa, vẫn nằm cuộn trên cành cây, bỏ một nhát vào cổ cũng nên.

Tôi vội vàng nhào lên, hỏi cuống quýt:

- Sao thế? Mà sao thế?

Nó nằm thẳng căng, nhắm mắt lại rên rĩ:

- Ồi giò ơi, ồi giò ơi.. Tôi lay người nó:

Nó mở mắt ra kêu to:

- Sao? Mà làm sao? Rắn cắn hả?

- Ồi giò ơi, khỉ nó hiếp đít tôi...

Chao ôi, cho dù đôi mắt ông toán trưởng quắc lên lòi ra như tượng ông Ác, chúng tôi cũng không thể nào không phá lên cười:

- Ha ha... ha ha... ha ha... Câm ngay, câm ngay.

Chưa bao giờ tôi thấy cơn giận của ông toán trưởng nở ra ghê gớm như thế, dễ thường bao nhiêu lời hay ý đẹp ông vẫn dẩy dõ chúng tôi bốc hơi đầu hết, ông chửi rửa sự vô giáo dục của thằng hộ pháp bằng những lời mà lúc đầu nó còn nhăn răng ra cười rồi sau mặt đỏ tía tai, nó đứng phất dậy:

- Ông là cái thứ đéo gì mà chửi bới cứ như là bố người ta thế?

Tôi nhảy vội vào giữa để can ngăn, lo sợ trận lôi đình của ông sẽ nở ra khủng khiếp còn gấp mấy lần trước. Lạ thay, ông im bật, tay chân run lẩy bẩy, hớp hớp mấy ngụm khí lạnh, rồi quay sang, khàn giọng nói với thằng học giả:

- Đồng chí luồn lên phía trước thử nghe xem có tiếng thác nước không? Theo đúng bản đồ, chúng ta sắp tới đỉnh thác Bô rô.

Rất nhanh, ông trở lại những cử động quen thuộc: đặt địa bàn lên bản đồ, cộng các số trong sổ đo chiều dài, trán cau lại vì những suy nghĩ chẳng ai đoán nổi. Thằng hộ pháp quăng con dao vừa nãy có ý giờ lên dọa ông toán trưởng lên tăng đá, rồi không nói không rằng, ngã ngay người trên thân cây đổ, nhắm mắt đánh một giấc cứ như trên đời này chẳng có chuyện gì xảy ra. Ông toán trưởng lướt cái nhìn qua người nó, hướng về phía thằng học giả vừa luồn người biến mất sau bụi rậm. Cái vẻ nhăn nhuc của ông làm tôi thấy chột thương. Thật khó mà hiểu nổi động lực nào đã thúc đẩy ông làm cái nghề quanh năm mò mẫm trong cái miền u tì, rừng xanh núi đỏ này. Nghe nói trước ông làm to cỡ trường, phó phòng gì cơ đấy, thế rồi trong một khoá học chính trị dài hạn, ông kèm cặp, bồi dưỡng văn hoá cho một bà cũng làm to như ông. Quả nhiên sau một thời gian, kiến thức của bà có được nâng cao nhưng không bằng cái bụng mỗi ngày một lùm lùm lên của bà. Biết làm sao được, bà mãi mê hoạt động đến quá cái tuổi để lấy được chồng, còn ông, vợ lại ở quê xa lác xa lơ, cả năm cũng khó gặp nhau. Thật bom nổ giữa cuộc họp còn chưa kinh khủng hơn khi cái chuyện tày đình ấy lộ ra. Bởi vậy bà đành phải giải quyết nó bằng một biện pháp tuyệt vọng là thắt lưng buộc bụng lại. Thế nhưng đúng như điều ông vẫn thường giảng cho bà: quy luật khách quan tồn tại bên ngoài ý muốn chủ quan của con người.... Một ngày kia chị lao công bỗng hét ầm lên trong chuồng tiêu khi nhìn thấy một bé hài nhi bị nhét trong thùng giấy loại. Người ta tông cửa phòng bà ra và nhìn thấy bà trong trạng thái một sản phụ.

Đưa bé được cứu sống và theo mẹ nó lên một công trường đá heo hút tận phía Nam, còn ông được đưa mãi lên rừng núi phía Bắc để thôi không làm lãnh đạo nữa, trở lại cái nghề thăm dò khảo sát đường thời trai trẻ ông đã từng làm. Tai họa càng làm da mặt ông khô quắt lại, tuy nhiên nó cũng chẳng làm mất đi vẻ uy quyền, mặc dù quyền lực của ông đã bị thu nhỏ lại đến độ chỉ còn sai khiến được bốn thằng bọn tôi. Tất nhiên, những chuyện bí mật nội bộ đó tôi chỉ được nghe đồn đại trong những lần cả toán trở về đơn vị để học tập, nghỉ ngơi, còn cứ cạy miệng, cũng chẳng bao giờ ông

hở ra đôi chút gì đòi riêng của ông. Ông chỉ nhiều lời khi giao công việc hoặc dạy dỗ chúng tôi thôi, ngoài ra, quanh năm ông câm lặng như một con cóc buồn rầu. Không bao giờ tôi thấy ông nhận được thư của ai hoặc viết cho ai. Những buổi tối nhìn mái đầu hói của ông cúi xuống tấm bản đồ và cái kính lúp trong góc rừng hoang vắng, đôi khi tôi tự hỏi có lúc nào ông nhớ người đàn bà bất hạnh và đứa con rơi của ông chẳng? Cả người vợ nơi miền quê xa nữa? Thật cứ như ông đã chặt đứt hết những dây nợ đó để sống duy nhất với con đường ông đang mò tìm trên tấm bản đồ vô tri giữa rừng núi hoang vu.

Thằng học giả đã quay trở lại và thật lạ, miệng nó cũng kêu trời như thằng hộ pháp làm tôi phát hoảng:

- Gì thế? Chuyện gì thế?
- Núi lửa, ối trời ơi, núi lửa.

Ông toán trưởng nhét tấm bản đồ vào túi vải, sáng giọng:

- Anh điên hả? Núi lửa ở đâu ra?
- Đi đi, tất cả tới chỗ đó...

Tôi cuộn cái thước vải đo đường lại, thôi không đo, không phát cây nữa, lom khom theo thằng học giả chui luồn qua các bụi rậm đầy gai và rồi bắt chợt trước mắt tôi sừng sững một vách đá dựng đứng, cao vút, xung quanh trắng xóa một vùng núi đá vôi trơ trọc không một ngọn cây xanh. Cảm giác lạnh buốt chạy dọc sống lưng, trời, cái vùng này chẳng khác gì hoang mạc trên mặt trăng. Thằng học giả đứng chên vênh trên cành cây mọc chìa ra ngoài vách núi, chỉ tay:

- Đó các ông coi có khác gì núi lửa không, chỉ thiếu điều nó phun dung nham nữa thôi.

Ông toán trưởng trầm mặc, tôi hiểu cái quang cảnh đang phơi bày ra kia chẳng đúng tý nào với dự đoán của ông trên bản đồ. Nào đâu thác nước? Nào đâu sườn núi thoải để có thể đặt lên đó con đường tương lai? Bằng tấm bản đồ và cái địa bàn, ông đã dẫn chúng tôi tới chỗ tắc rồi, dải vách đá trùng trùng lớp lớp kia có cả triệu tấn mìn cũng chẳng phá ra được thành con đường. Để mặc ông ngồi loay hoay với tấm bản đồ muôn thuở, tôi theo thằng học giả quay lại chỗ thằng hộ pháp nằm. Trời, nó vẫn ngáy khò khò như một cái bể lò rèn. Nó là thằng vô tư nhất bọn, chuyện chọc giận ông toán trưởng vừa nãy chắc đã tiêu tan theo tiếng ngáy và nếu không bị dựng dậy, chắc nó ngủ đến mai. Thật khó hiểu sao nó lưu lạc vào cái nghề khoa học kỹ thuật này, khi thích hợp với nó hơn cả lại là cái búa trong lò rèn, hoặc cái cày trên đồng ruộng. Theo cách nhìn nhận của ông toán trưởng, thằng lực điền này đầu óc nó tư hữu và bảo thủ còn rất nặng nề mặc dù trong ba lô của nó tôi cũng chỉ thấy dăm ba bộ quần áo cũ như tôi, và khi ông toán trưởng bảo nó mài dao, nó đi mài dao, bảo mò xuống chân núi vác nước, nó đi vác nước, chẳng cưỡng lệnh ông lần nào. Ông ghét nó chẳng qua do những trò nghịch ngợm như vừa nãy và nhất là trong các buổi sinh hoạt chính trị chẳng bao giờ nó chịu phát biểu để ông lấy cho đủ số một trăm phần trăm người tham gia, có gắng lắm nó cũng chỉ cười thủng thảng: em xin nhất trí với thủ trưởng.

Bù lại tất cả các cái đó, nó là thằng duy nhất đủ sức công được cái máy vô tuyến điện cho ông trong lúc chuyển quân qua các vách đá cheo leo, các con suối lắm ghềnh thác mà chưa bao giờ bị va đập. Một lần chúng tôi men theo bờ đứng một con sông nước réo ùng ục, thằng học giả luôn miệng kêu trời, nó bèn xúi thằng hộ pháp:

- Vứt mẹ cái máy trên lưng mày xuống sông. Tụi ông khổ vì nó đấy.

Thằng hộ pháp toét miệng ra cười:

- Ừ nhé, tao quăng đi nhé, hết mẹ nó cả chỉ đạo, chỉ điếc..

Tôi vội vàng can:

- Ấy chớ, bảo vệ nó xích tay mày là cái chắc.
- Xích cái nõ dít. Thà ở tù còn sướng hơn nặn nội thể này...

Nói xong nó nghiêng vai, tháo sợi dây đeo máy cười cười:

- Này tao ném này, này tao ném này...

Tôi biết nó đùa vậy thôi, ông nội sống lại bắt nó, nó cũng chẳng dám. Nhưng không may, đúng vào lúc đó, nó trượt chân lao cả người lẫn máy xuống sông. Khi ông toán trưởng lần được tới, nó đang chơi với giữa dòng nước lăm le chìm ngấm. Tôi vội quát to:

- Buồng máy ra, buồng máy ra không chết chìm giờ...

Ông toán trưởng cuống lên: Không được, không được...

- Phải cố cứu lấy máy.

Tôi hiểu, cái máy vô tuyến điện là sinh mạng của ông, là đường dây duy nhất liên hệ với cấp trên,

mắt nó ông sẽ như máy mắt điện, sẽ không còn nhận được bất cứ chỉ thị nào để ra lệnh cho bọn tôi được nữa.

Vậy nhưng còn tính mạng của thằng hộ pháp? Chẳng suy tính nữa, tôi quẳng ba lô, nhảy ùm xuống sông đúng vào chỗ nó vừa mất hút trong dòng nước xanh rờn. Hoá ra cái thằng hộ pháp ấy hoặc cũng biết sợ hoặc có tinh thần trách nhiệm cao nên cứ loay hoay mãi với cái máy ở dưới đáy sông, thà chết không rời. Tôi đành phải lặn xuống và cả hai thằng uống đầy một bụng nước, hít hực mãi mới lồi được cái máy lên bờ. Suốt một ngày ông toán trưởng loay hoay sửa chữa. Mãi đến khi nó lại phát ra những tiếng tích tè, tích tè, bọn tôi mới thở phào. May quá, ông toán trưởng không hề biết chuyện thằng học giả xui thằng hộ pháp vứt máy xuống sông, nếu không, hẳn hai đứa đã nhận lệnh khoác ba lô quay về Ban chỉ huy. Ngay tối đó, ông họp chúng tôi, khen ngợi thằng hộ pháp có tinh thần người lính thà chết không rời vũ khí, tuy nhiên cần nâng cao hơn nữa ý thức bảo vệ máy móc nhất là lúc chuyển quân. Ông khen tôi có tinh thần dũng cảm cứu máy, và nói chung cả hai đứa như thế là rất tốt.

Ma xui quỷ khiến sao đó, tôi giờ phất tay lên xin có ý kiến. Tôi nói tôi đã nhảy xuống sông chính là vì lúc đó thằng hộ pháp sắp chết chìm. Tôi lại còn trách ông toán trưởng tại sao lúc đó không cho nó buông máy ra cứu lấy cái mạng nó? Ông vẫn thường dạy bọn tôi con người là vốn quý nhất kia mà... Chao ôi, tôi sẽ không tuôn ra lảm lòi thế nếu tôi biết trước được ông toán trưởng sẽ nổi đóa lên như vậy. Ông tới tấp bắn vào tôi đủ thứ lý lẽ làm ù tai, mờ mắt, đầu óc rối mù như lạc vào rừng chằng chịt dây nhợ, kín mít không lối ra và tôi chỉ còn biết rũ đầu xuống, không hé răng cãi nổi lấy một lời. Đúng lúc đó, thằng học giả đang ngồi lơ mơ ngủ gật, bỗng choàng dậy hét to:

- Ui con lợn...

Trừ ông toán trưởng, tất cả bọn tôi đều bật dậy như ngồi phải lá han. Chao ôi những tảng thịt luộc thái dày bản, những khúc dồi thơm phức nướng trên lửa... tiếng gọi của chúng cuốn phăng bọn tôi đi, thằng cầm dao, thằng cầm gậy, thằng cầm súng ào ào đuổi theo con lợn rừng hung dữ, giết chết bằng được, mổ thịt ngay lập tức và ngốn ngấu ăn tại chỗ. Thằng học giả sinh chữ nghĩa nhường cho nó trọn bộ óc, thằng hộ pháp dững cảm đập gậy vào đầu con lợn thường cho nó buông gan, tôi được quả tim vì đã tỏ vẻ xót thương con lợn bị băm vằm mổ xẻ, còn thằng cấp dưỡng chạy sau cùng bị phạt phải ăn khẩu đũa. Bọn tôi vừa đốt lửa đun đun nấu nước cạo lông vừa om sòm bàn tán. Thằng hộ pháp chọt nhớ:

- Thế còn ông toán trưởng? Giành cho bố cái gì đây?

Tôi chưa kịp nghĩ, thằng học giả đã nhanh nhẩu:

- Luộc cho thủ trưởng cái lưỡi. Tối nay ông uốn rất giỏi, uốn đằng nào cũng được....

Quả thật chưa bao giờ bọn tôi được một bữa no ăn no cười đến thế. Thịt nướng, thịt luộc cứ cầm cả tảng mà ngoạm cho dù ông toán trưởng đã lệnh cho thằng cấp dưỡng phải kho mặn một nồi thật to ăn dần.

Đêm đó có lẽ cái dạ dày còm cõi lâu này mới được nhận một lượng đạm động vật lớn đột ngột đến vậy, nên trần trọc mãi trên võng, bọn tôi chẳng đứa nào ngủ được, trừ mỗi thằng cấp dưỡng đã ngáy khò khò. Thằng học giả vùng dậy trước tiên:

- Khó ngủ quá, dậy đi chúng mày Tôi thò đầu ra khỏi võng kêu lên:

- Lạ nhỉ, đói rét mất ngủ đã đành, no ứ bụng mà cũng không ngủ được thì là sao?

Thằng hộ pháp nhảy trên võng xuống giải thích:

- Thì tại cái của mày dậm dật chứ sao.

- Đúng đấy, đúng đấy, thảo nào tao nhắm mắt mãi chả ngủ được. Mang dao ra chặt mẹ nó đi là yên chuyện.

Thằng học giả cười thích chí và cũng xen vào ngồi bên đồng lửa. Cả bọn tôi có lẽ đều ai chưa biết chuyện đó, may ra có thằng học giả đọc được nó trong sách. Bởi vậy chẳng chờ tôi đòi, nó cất giọng giảng giải:

- Chúng mày không ngủ được là đúng thôi. Tình dục là nền tảng cho các hoạt động của con người. Bởi thế cái đó mới nằm bên dưới cái đầu. Nó thuộc hạ tầng cơ sở nhưng lại chi phối chặt chẽ thượng tầng kiến trúc. Cho nên chúng mày thử ra lệnh cho nó rút lại xem có được không? Không được...

Thằng hộ pháp sốt ruột cất ngang:

- Ôi thôi, mày nói lung củng thế, bố tao cũng chả hiểu. Vứt mẹ sách đi, tao chỉ muốn hỏi mày ví thử ngay bây giờ có một đứa con gái đẹp như tiên ngồi đây thì mày sẽ làm gì trước tiên...

Thằng học giả ngớ ra, cười lúng búng, hoá ra cu cậu chỉ lý thuyết sách vở thôi, đi vào thực tế, cũng chẳng hơn gì bọn tôi. Tôi đỡ lời cho nó:

- Nhưng trước hết phải hỏi cô ta có yêu mình không đã.....

Thằng họ giả gật lấy gật để:

- Đúng, đúng, nếu đã yêu nhau ấy à, cứ gọi là nắm vào tay nhau cũng đủ run bắn lên rồi.
- Nói phét, chúng mày chỉ được cái nói phét theo sách thôi. Giờ ví thử đưa có con gái ngồi đây, chúng mày lại không nhảy xổ đến như lũ chó đói ấy ư?!

Rồi thằng họ pháp bắt đầu diễn tả bằng lời cái cuộc làm tình tượng của nó làm tôi cứ há hốc mồm ra nghe chẳng khác gì bữa tiệc giả tưởng ở cửa hàng đặc sản mà thằng học giả thết tôi tối hôm nào.

Tuy nhiên những điều mô tả của nó cụ thể và chi tiết đến độ sau khi nó dứt lời, tôi phải hỏi nó:

- Mày ngủ với đàn bà rồi phải không?

Nó toét miệng ra cười:

- Nếu không thì việc gì tao phải đâm đầu lên cái xô rùng này. Mày cứ thử sờ coi gân bắp tao thế này thì đàn bà con gái xóm tao đời nào chịu để tao yên. Cô giáo có nhé, cô đội trưởng sản xuất có nhé, rồi cả cô sư phá giới nữa...

Nó bấm đốt ngón tay thống kê cái thành tích oai hùng của nó một cách đắc chí rồi thở dài đánh sượt:

- Con vợ thằng xã đội nó giết tao. Ai lại giữa ban ngày ban mặt, đang cấy lúa ngoài ruộng, thấy tao ghéu ghéu đi qua, cứ nằng nặc co kéo về nhà nhờ khiêng cái cối đá. Tao biết tổng gan ruột con này rồi, chồng nó mới đi tập huấn dài ngày trên huyện mà. Ban đầu tao nghĩ bụng thôi, chả dại gì dây vào vợ ông lớn. Ấy thế rồi trong lúc khiêng cối đá, chẳng hiểu sao hai cái vú thầy lấy của nó lại trật ra, chọc vào mắt tao. Tao đành quẳng mẹ nó cối, khiêng ngay con mẹ ấy lên giường. Ôi chao ơi, còn đang nồng nũng như hai con lợn cạo thì thằng chồng ở đâu lù lù xách súng về, tao phải đập cửa sổ, nhảy cả xuống ao, bỏ làng mà chạy. Thoát chết rồi tao mới dồng một mạch lên rừng, cách xa bọn đàn bà ra, khuất mắt trông coi vậy mới yên thân.

Tôi ôm bụng cười ràn cả nước mắt. Riêng thằng học giả không những không cười, mặt nó còn hầm hầm, buồn chảy ra như bánh đa dúng nước. Thằng này lại lên cơn tình si tưởng nhớ cô nàng búp bê, láng giềng nhà nó đấy. Thì ra mới chỉ thêm có mấy miếng thịt lợn vào dạ dày mà thằng nào thằng ấy cứ như là động đại cả. Cứ liên tục tối nào cũng thế thì rồi không khéo tiêu tan cả ý chí chiến đấu vượt mọi gian khổ chiếm lĩnh đỉnh cao. Ông toán trưởng quả là rất sáng suốt khi quy định hai bữa ăn hàng ngày của chúng tôi chỉ có cơm với tép khô nấu rau rừng...

Năm

Một sự lạ xảy ra trong cái nếp sinh hoạt thường ngày vốn dĩ quay đều như kim đồng hồ: hôm nay ông trưởng toán cho chúng tôi được nghỉ. Thằng họ pháp sướng quá nhảy cẫng lên cười hềnh hếch:

- Tại cái vách đá đấy. Ông toán trưởng hướng địa bàn thế nào đâm mẹ nó vào chỗ đó đào sao được thành đường. Phen này cánh mình tha hồ ngồi chơi xơi nước.

Thằng học giả tỏ ra hiểu biết:

- Mày đừng trách oan ông toán trưởng, ông ấy lấy hướng địa bàn không sai đâu. Lỗi tại mấy ông trên Ban chỉ huy, cứ ngồi bàn giấy vạch đường trên bản đồ rồi bắt con người ta lần ra bằng được. Ngờ đâu bản đồ đi một đặng, thực địa nó lại khác. Ở các nước văn minh người ta thăm dò khảo sát bằng máy bay, cứ ngồi trong phòng kín, bấm nút truyền số liệu về trung tâm thôi, chả cái xứ nào phải mò mẫm bằng con dao phát rừng như tụi mình.

Tôi chợt nhớ những điều ông toán trưởng hứa hẹn với tôi, ông bảo nước mình cũng đã cử người sang các nước bạn học nghề khảo sát bằng hàng không, tôi cứ cố gắng lên, dăm năm nữa ông sẽ đề nghị Ban chỉ huy cử tôi đi học. Thôi thôi, tôi xin nhường lại cái viên kẹo ngọt đó cho thằng học giả, tôi bảo nó:

- Ở nước ta khối người được đi nước ngoài học cái đó rồi. Có văn hoá như mày, phấn đấu lên, mai một nhất định sẽ được đi...

Nó phá ra cười:

- Mày nói như ông toán trưởng ấy. Thành phần cơ bản như thằng họ pháp nhà quê kia còn chưa đến lượt, huống hồ tao con nhà tư bản.

Giọng nó vừa chua chát vừa ngậm ngùi pha chút bất cần đời, nhưng tôi hiểu nó chẳng buông trôi

cuộc sống theo kiểu bắc đến đâu, dầu đến đấy như nó vẫn nói. Nó còn ham hố nhiều thứ lắm, bởi thế nó mới ngón sách như vậy chứ. Nếu không, nó đã sống hồn nhiên cây cỏ như thằng họ pháp.

Thế còn tôi? Mọi ngày đi làm, sống ào ào theo công việc, chẳng có thời gian, hơi sức đâu mà ngẫm nghĩ, vậy nhưng chiều nay sau một ngày nghỉ ngơi đột xuất, nằm dài trên vũng nước nhìn làn mây trắng hồ hững trôi trên trời xanh, bỗng dưng tôi cảm thấy thấp thòm một nỗi niềm vu vơ nào đó. Tôi ra đời dưới một ngôi sao quá tạ chẳng thế mà ngay trước khi tôi cất tiếng khóc chào đời, bố tôi đã bỏ mẹ tôi đi biệt đâu đó chẳng ai biết để bà uất ức, ốm hậu sản mà chết khi tôi còn chưa dứt sữa mẹ. Tuổi thơ tôi trôi qua trong bốn bức tường cao của trại cô nhi, khi khôn lớn, tôi được chuyển qua trại thanh niên vừa học vừa làm. Trong cái đầu bả đậu của tôi chẳng lưu giữ một hình ảnh nào của cái người đời gọi là tình mẫu tử, mái ấm gia đình, có chăng chỉ là hình ảnh một đứa bé lấm lét như một con vật xung quanh những người đi xem vườn thú vào những ngày chủ nhật. Thế nhưng dù có là con vật đi nữa thì cái sức sống của nó cũng dai dẳng chẳng kém gì con người, nhiều khi tôi cũng thấy lạ, chẳng hiểu sao tôi sống sót được cho đến tận bây giờ? Tại mày quá khổ rồi nên không còn biết thế nào là khổ nữa, thằng học giả giải thích như thế, nó còn bảo tôi đã sinh ra và lớn lên dưới cấp con người, rồi như nó sợ tôi tự ái, nó gộp luôn cả nó, cả thằng họ pháp, cả ông toán trưởng nữa cũng đang sống dưới cấp con người như thế.

Tuy nhiên, những lời dài dòng của con một sách ấy chỉ thoảng qua tai, chẳng chui vào đầu tôi được chút nào. Tôi cần quái gì ba thứ lý lẽ đó, và suy cho cùng ngoài nửa kí gạo hàng ngày đổ vào cái dạ dày cho nó co bóp, tôi chẳng còn cần cái gì hết. Và ngay cả sự nghỉ ngơi gây nên bởi cái màu xanh vờn vờn của bầu trời trên đầu tôi kia, xem ra cũng chẳng là cái gì, quẳng bég nó đi và ngủ.

Thằng học giả đánh thức tôi dậy vào lúc tối đã lâu lắm. Nó lôi tay tôi chỉ lên trời:

- Dậy, dậy... mày có thấy cái gì kia không?

- Tôi ngáp, bảo nó rằng tôi chẳng thấy cái gì và dù có cái gì cũng chẳng dính dáng đến tôi, đi chỗ khác chơi cho tôi ngủ.

- Thằng ma tịt, dậy đi, trăng sáng thế kia mà ngủ như lợn tao tưởng mày cũng còn một quả tim chứ? Cái thằng trí thức xó rùng này rõ rách việc, dẫu sao nó cũng làm tôi buồn cười, chợt nhớ quả tim lợn ngày trước nó thường cho tôi. Quả thực đêm nay trăng sáng quá, tròn vành vạnh treo mãi trên cao, toả xuống núi rừng một thứ ánh sáng lạnh lạnh. Tôi theo chân thằng học giả lần theo vệt mòn lên cao lên cao mãi. Và rồi trước mắt tất cả đã nằm hết ở bên dưới kia: những chòm núi nhọn với những bóng cây đen sì, những cánh rừng tranh nhấp nhô trải xa mênh mông, những ngọn đồi bát úp bên những khe sâu đen thẳm. Trăng tròn và to quá khiến bầu trời như thấp hẳn xuống. Hoang vu và lạnh lẽo trườn đi theo ngọn gió tới khắp các thung sâu và các trảng trống. Chao ôi, tưởng như cõi nhân gian đã bị xoá sạch sau một cơn hồng thủy và ở cái nơi đất trời tiếp giáp này chỉ có hai thằng chúng tôi thôi. Mỗi đứa ngồi trên một tảng đá, quay lưng lại nhau và ngợp đi trong ánh trăng trong vắt. Bỗng thằng học giả sờ tay vào người tôi thì thào:

- Mày còn đó không?

- Tao đây, mày vẫn đấy chứ? Không biết, tao không biết tao là tao hay là ai nữa thế?

Tôi im lặng nhìn theo một vệt sao đôi ngời kéo dài trên bầu trời, biến mất vào đâu đó. Nó biến đi đâu nhỉ?

- Này, mày ơi...

- Cái gì?

- Mày nói đi chứ, nói gì cũng được, nhưng mày phải nói đi.

Tôi biết nói gì bây giờ? Chẳng có cái gì để nói trong lúc này, ngay cả ngẫm nghĩ cũng không, cứ ngồi thế này và ngồi thế này.

- Nói đi, mày nói đi...

Về vật nài, hoảng hốt của nó làm tôi đành phải nói:

- Tao vừa thấy một ông sao biến đi..

- Vậy có một người vừa từ già cõi trần.. ..

- Nó biến đi đâu? Chui vào vực thẳm hả?

Trong vũ trụ không có những vực thẳm nhưng có những lỗ đen.

Thế rồi nó giảng giải chẳng cần biết tôi có hiểu hay không. Sự thực tôi chẳng nghe gì, kệ xác nó với các lỗ đen trên vũ trụ, tôi đang mãi đuổi theo một ý nghĩ rất mơ hồ hình như mới nảy ra và tôi sợ rằng tôi đang mất nó.

Nó hỏi:

- Mày bảo trong con người có những lỗ đen như trong vũ trụ không?

- Tao không biết Tao cho rằng có đấy. Cái đó có thể gọi là những hố thẳm trong lòng người.

Tôi vùng dậy:

- Tao nghĩ ra rồi.
- Gì thế? Cái gì thế?

Nó cũng đứng bật dậy, hoảng hốt. Tôi nhìn gương mặt trắng bệch của nó, cười nhếch mép:

- Tao với mày đốt rừng đi. Nó trợn mắt lên, lấp bắp:
- Cái gì? Mày nói cái gì?
- Đốt rừng. Tao với mày đốt rừng chơi.

Thằng học giả bỗng bật cười. Nó hòa ngay với tôi đi kiếm tre và lá khô. Tôi giằng lấy bao diêm run bần bật trong tay nó. lát sau, tôi trèo lên tảng đá cao nhất, rồi xuôi theo chiều gió, tôi ném bó đuốc cháy bùng bùng vào đám cỏ tranh. Thoạt đầu ngọn lửa còn chơi với lăm le muốn tắt, nhưng rồi gió thúc vào làm nó cuộn cuộn bốc lên, lem lém lan ra, lan ra mãi. Thế rồi chẳng mấy chốc, bên phía dưới kia ngay trước mắt tôi đã là cả một biển lửa với những ngọn sóng hò reo đuổi nhau chạy xa tít tắp, thấp sáng rực cả một vùng trời. Tôi ngây người thán phục cái hoành tráng của quang cảnh đang diễn ra, miệng tấm tắc:

- Đẹp thật, lửa cháy đẹp thật... Thằng học giả nhắc bỗng tôi lên quay tròn và reo hò:
- Ha ha, bạo chúa Nêrông đốt thành La Mã...

Sáu

Ngay sáng hôm sau ông toán trưởng đã huýt còi tập họp:

- Đêm qua ai đốt rừng?

Thằng học giả xua xua tay sau đít ra hiệu cho tôi lờ đi, nhưng không kịp, tôi đã giơ tay lên:

- Báo cáo, chính tôi.
- Anh đốt làm gì? Phá hoại tài sản quốc gia hả?

Thằng học giả nhanh nhẩu:

- Báo cáo đồng chí đấy là sáng kiến phục vụ sản xuất đấy ạ. Mai một mình đi phóng tuyến đờ phải phát cây, vừa tăng năng suất vừa tiết kiệm lao động.

Ông toán trưởng quát lên:

- Sáng kiến kiểu đó các anh giết tôi. Kiểm lâm họ biết được gô cổ cả lũ. Tôi cười thảm, ông dọa thế thôi. Ông nội thằng kiểm lâm cũng chẳng mò được lên cái đỉnh núi chỉ có vết chân thú này, tôi hiểu cái việc đốt rừng này chả là cái gì, ông bực bội cái khác, giận cá chém thớt vậy thôi. Tất nhiên, với ông, mọi nơi buồn, vui, cáu giận đều xoay quanh chuyện công tác, ngoài cái đó ra, hình như ông chỉ còn mỗi việc ăn và ngủ.

Đôi lúc, thằng học giả lại thì thào:

- Tao đố Mày thủ trưởng đang nghĩ gì?

Tôi liếc nhìn ông lúc đó đang ngồi như một con cóc cụ nín rình đớp muỗi, ngay cả tấm bản đồ và cái địa bàn, những vật bất ly thân của ông đang đặt trước mặt, hình như cũng không phải thứ ông quan tâm.

Bên trong cái vẻ ngoài băng lạnh kia, có trời biết được đang diễn ra những cảm nghĩ gì.

- Tao nghi lão này bị thiếu quá, phải không có cặc mới sống được như lão.

Thằng học giả cứ khăng khăng như thế, nó bảo trên thế giới đã có cả một học thuyết về cái đó, và cứ theo lời nó giảng giải, mọi sự điên rồ của con người ta đều từ đó mà ra cả. Giả dụ như lão toán trưởng, mình ăn miếng ngon lão cấm, thịt phải kho thật mặn, canh bỏ ít mì chính thôi, nửa đêm khó ngủ mò dậy đọc sách lão cấm, tán tỉnh rờ mó đàn bà, lão cũng cấm luôn, cứ sống đúng như lão thì chỉ có quanh năm khoác ba lô, suốt ngày nói chuyện công tác, mẹ kiếp, sống như vậy thì điên nặng quá rồi còn gì. Rồi nó khoe với tôi là vừa mới phát minh một biện pháp giáo dục tinh thần yên tâm công tác rất có hiệu quả mà chưa một thủ trưởng nào nghĩ ra. Tôi không nhịn được cười:

- Chính mày mới điên. Mày ông Ban chỉ huy nghiên cứu có mỗi chuyện đó còn chẳng nghĩ ra hưởng hờ cái thứ tốt đen như mày.

Nó đắc chí:

- Ấy thế mà có đấy. Tiết lộ riêng với mày thôi nhé. Muốn cánh ta yên tâm công tác, khỏi thắc mắc tiền đồ,

hường thụ, tốt nhất mấy ông trên cứ cho... thiến bég tất cả đi...

Rồi nó làm một động tác làm tôi sồn gai ốc.

- Ấy đấy cứ thế là ai cũng suốt ngày chỉ nghĩ đến nhiệm vụ sản xuất như ông toán trưởng cả thôi.

Tôi nhìn chăm chăm vào mặt nó:

- Chính mày mới điên, cái thằng mọt sách kia.

Nó phá ra cười ha hả, cười rữ rượi đến ràn cả nước mắt khiến tôi phải nhòm vào mắt nó:

- Mày khóc đấy hả?

Nó trừng mắt, đập vào người tôi:

- Cút mẹ mày đi.

Tôi quay lưng, không thèm chấp cái thằng thần kinh, sách vở tậ hại thế đấy, cứ đi làm, ăn no ngủ kỹ như tôi, như thằng hộ pháp quanh năm chẳng nhét lấy một hạt chữ vào bụng thì đâu đến nỗi dở người như thế.

Tuy nhiên những lời lẽ điên rồ của thằng học giả không phải là không gây cho tôi một ngờ vực nào đó. Dĩ nhiên ông toán trưởng không thể bị thiến được, bằng cớ là ông đã có một vợ ở quê xa lại làm có con với một bà trưởng phòng. Vậy nguyên cớ gì ông sống ép xác như một bộ xương khô thế? Tôi không tin đó là sự hy sinh quên mình vì lý tưởng. Còn một căn nguyên nào đó mờ mịt lắm mà bộ não vốn lười nhác của tôi không quen soi sáng những cái trừu tượng. Thôi kệ ông sống theo cách của ông, còn tôi có kiêu của tôi dẫu rằng tất cả mọi người trong toán thăm dò khảo sát đường này đều luôn được nhắc nhở chung một điều rằng phải thường xuyên sống vì người khác và luôn diệt trừ kẻ thù ở bên trong chính mình: Chủ nghĩa cá nhân trong mỗi chúng ta.

Ngay tối hôm đó, tôi đã biết ông toán trưởng bực mình chuyện gì rồi. Sau khi hí húi mãi với cái máy vô tuyến điện ở trong góc hang, ông lại họp chúng tôi, mặt đầy đau khổ, ông nói:

- Mấy hôm nay các đồng chí đã biết cả rồi, tuyến đường ta đang thăm dò húc phải vách đá rất dày. Tôi đã điện về ban chỉ huy xin bỏ phương án này, cho thăm dò hướng khác vì vài tuyến vạch trên bản đồ có thể sai, không đúng với thực địa. Tối nay Ban chỉ huy đã điện trả lời: cấp trên đã nghiên cứu rồi, không thể có chuyện sai, chúng ta phải thăm dò cho hết tuyến đường.

Tôi đá chân thằng hộ pháp cho nó thôi cười nhả nhổ với thằng cấp dưỡng, chú ý nghe ông toán trưởng. Với hai thằng đó, chuyện có vách đá hay không, cấp trên đã vạch đường đúng hay sai chả có gì quan trọng đó là việc mấy ông trên. Thực ra, cả tôi cũng thế, cũng mặc kệ các ông như thằng hộ pháp và thằng cấp dưỡng thôi. Lúc bắt đầu thăm dò tuyến đường, các ông bảo nó rất quan trọng, nó là con đường huyết mạch để phát triển miền núi tương lai, tôi cũng chấp nhận là nó rất quan trọng, giờ nếu mấy ông bảo thôi bỏ đi, nó chẳng có vai trò gì trong việc nối liền miền xuôi với miền ngược thì tôi cũng rất vui lòng mà đồng ý vậy thôi, gái goá lo chỉ chuyện triều đình. Tuy nhiên lại vẫn chỉ có thằng học giả là hay rắc rối cuộc đời.

Ông toán trưởng nói xong, tôi vừa nhồm dậy định lên võng đánh một giấc thì nó ngăn lại, giơ tay phát biểu:

- Tôi xin hỏi đồng chí toán trưởng, tại sao tuyến thăm dò đã húc vào khu vực vách đá dài như thế mà vẫn bắt anh em làm tiếp một cách mù quáng vậy?

Ông toán trưởng sa sầm mặt:

- Anh phát biểu vô tổ chức. Anh dám nói cấp trên là mù quáng hả? Anh quên mất phải tin tưởng tuyệt đối ở Ban chỉ huy hả? Anh đứng trên lập trường giai cấp nào dám phát biểu vô tổ chức, vô kỷ luật thế?....

Ôi thôi, cứ cái đà này ông xô ra, không khéo thằng học giả bị quy vào tội phản động, thành phần tư sản chui luôn vào giai cấp công nhân để phá hoại. May cho nó, ông toán trưởng bắt ngờ lên một cơn ho dữ dội, ông vốn mắc bệnh hen kinh niên, cứ lúc giờ gờ hoặc hăng lên phát biểu, tiêu phí quá đi phần hơi ông có thể hít vào, lập tức ông lên cơn ôm ngực nắc nắc thật khổ sở.

Thằng học giả cũng có vẻ cáu lắm, mặt nó hầm hầm chờ ông toán trưởng vượt qua được cơn hen nó sẽ nổ lại ông chắc không kém gì lúc ông mang ngôn từ ra bắn giết nó. Thôi tôi đành phải dàn hoà, nếu không, cuộc họp kéo dài đến nửa đêm cũng không xong. Tôi nói:

- Đồng chí toán trưởng phát biểu rất đúng, chúng ta phải tuyệt đối tin tưởng cấp trên, thực địa có thể khác với bản thiết kế con đường, nhưng Ban chỉ huy thì không bao giờ sai. Còn ý kiến anh Hiếu (tên cúng cơm của thằng học giả) cũng có cái lý của nó. Anh lo con đường sau này không thi công nổi, như thế là rất có tinh thần làm chủ. Tuy nhiên chắc chắn cấp trên đã lo cả rồi, mai mốt ta dùng bom nguyên tử, một vách đá chữ cả mươi quả núi đá chúng ta cũng phá tan được hết.

Thằng hộ pháp sướng quá vỗ tay:

- Hoan hô, nhất trí với cấp trên.

Thằng học giả cũng phì cười, bao nhiêu tức giận xì ra hết. Riêng ông toán trưởng, tâm tư lúc này dồn hết vào việc cắt cơn hen, hơi sức đâu bới chuyện, cuộc họp thế là vui vẻ giải tán.

Sáng hôm sau, tôi yên chí được nghỉ thêm một ngày nữa vì ông toán trưởng tối qua lên cơn hen thế, bò dậy sao được. Vậy mà không, mới mờ đất tiếng còi của ông đã lại rúc lên, tàn nhẫn đánh vào hy vọng nghỉ ngơi của bọn tôi. Thằng học giả nằm trên võng, thò đầu ra cầu nhau:

- Cái lão này, người lão đúc bằng bê tông cốt sắt hẳn.

Thằng hộ pháp mới thức giấc cũng lên tiếng:

- Tao đang nằm mơ thấy con vợ thằng xã đội chui vào võng tao, trời đất ơi, tao sắp sửa nhốt con quỷ sứ vào cái địa ngục thì lão thối còi phá đám, tiếc ơi là tiếc...

Tôi phì cười:

- Như thế là may cho mày lắm đó.

Thằng hộ pháp trợn mắt:

- May là may làm sao, phá giấc mộng vàng của người ta.

- Nếu không thối còi, cứ để hai đứa quần thảo nhau trên võng nhờ đứt dây dằm gây cổ con quỷ sứ của mày lắm.

Thằng hộ pháp cười hì hì, nháy xuống võng, lom khom tìm giấy. Tội nghiệp nó, năng lượng thừa chẳng biết đổ đi đâu đến nỗi ngay nghỉ trưa ngoài rừng nó cũng chẳng nghỉ, hì hục một mình khiêng đá lăn xuống vực cho đất lở ầm ầm để vỗ tay cười. Tính nết nó hồn nhiên và trẻ con như thế. Có lần tôi nghe thằng học giả mắng nó:

- Sao lúc nào tao cũng thấy mày nhăn răng ra cười thế. Sống như tù thế này, mày thích lắm hả?.

Thằng hộ pháp không những không tự ái mà còn hèn hếch cái miệng:

- Nạc quan là niều thuốc bỏ nghe chữa? Nhăn nhó dằm chiêu như mày có ngày chết sớm.

Có lẽ bởi thế nó khoẻ như một con trâu rừng chẳng? Một nhà tạc tượng bắt gặp nó tắm trường ngoài suối hẳn là phải ngẩn người thán phục và thèm thuồng cái cân đối, rắn chắc trong những cơ bắp của nó. Còn thằng học giả cứ trầm trở:

- Tiếc quá, tao tiếc cái thân hình lực sĩ của thằng hộ pháp quá. Bọn đạo diễn điện ảnh nhìn thấy nó là vồ ngay. Ấy thế mà cứ cái kiểu làm việc mặt trời không lặn này chỉ vài ba năm nữa là nó thân tàn ma dại.

Tao mà có cái thân hình như nó, tao chia tay ông toán trưởng liền.

Tôi hỏi:

- Mày sẽ làm gì?

Nó phì cười:

- Làm thằng đĩ đực chuyên hầu hạ các phu nhân của các ông lớn quanh năm sách cặp đi nước ngoài.

Tôi bảo nó phải từ bỏ ngay cái cách nghĩ xấu về mấy ông to đó đi họ toàn là những người được trui rèn trong đấu tranh. Nó cười sảng sặc chửi tôi quanh năm rúc rừng không biết thế nào là cuộc đời đen như cút chó, rồi nó lại vỗ vai tôi gật gù:

- Cũng được, thôi cũng được, mày cứ ngu thế này, cứ sống nơi hoang dã thế này đỡ phải nhìn thấy mặt trái cuộc đời có khi lại hay kia đây

Tôi đoán thằng học giả phải có nỗi đau nào ghê gớm lắm nên thỉnh thoảng cứ nổi cơn dờ hơi như thế.

Chao ôi, cái xã hội của tôi nơi hoang dã này chỉ có bốn thằng đực rựa và một ông lão hết hơi mà cũng phức tạp, rắc rối đến thế, thử hỏi xuống thành phố người đông như kiến cỏ, chen vai thích cánh nhau thì còn loạn xạ đến đâu. Thôi, thà vất vả cực nhọc nhưng được sống với nắng rừng gió núi như thế này lại chả hơn ư? Tôi sung sướng hít một hơi khí mát lạnh căng đầy lồng ngực rồi thờ ra thành tiếng hú dài. Những vách đá trắng im lìm như những bức tường thành khổng lồ vọng lại: oa... oa... oa... làm tôi càng hứng chí.

- Mày phát rồ đấy hả?

Thằng học giả quát lên rồi bồng nó trợn mắt nhìn thằng hộ pháp lễ mễ vác tới một tảng đá:

- Kia lại thêm một thằng phát điên.

Thằng hộ pháp không trả lời, hì hục đẩy tảng đá tới mép vực Một, hai... ba này... nó bám chặt vào sợi dây leo lòng thòng, gồng cứng người lại rồi dùng cả hai chân đạp cho tảng đá lăn ầm ầm xuống dưới khe sâu.